

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (jäljempänä HSL) hallitus on [25.11.2025 § 108](#) päättänyt lähettää jäsenkunnille hyväksyttäväksi ehdotuksen kuntayhtymän perussopimuksen muuttamiseksi 1.5.2026 alkaen (**liite**).

HSL:n nykyinen perussopimus on tullut voimaan 1.1.2018 (**oheismateriaali**). Perussopimuksen päivitystä on valmisteltu kevästä 2023 lähtien. Taustalla on kuntalain siirtymäsäännös (21.5.2021/419) ja perussopimuksessa on huomioitu kuntalain 8 luvun muutokset. Lisäksi esityksessä on poistettu perussopimuksen ja hallintosäännön päällekkäisyyksiä sekä tehty muita teknisiä päivityksiä.

Taustaa

HSL:n hallitus on päättänyt jo aiemmin 23.5.2023 § 54 pyytää Helsingin, Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Keravan kaupunkia sekä Kirkkonummen, Sipoon, Siuntion ja Tuusulan kuntia antamaan lausuntonsa 31.8.2023 mennessä ehdotuksesta HSL:n uudeksi perussopimukseksi.

Lausuntopalautteen sekä jäsenkuntien kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta valmisteltiin päivitetty perussopimus, joka on lähetetty ensimmäisen kerran hyväksyttäväksi hallituksen päätöksellä 19.3.2024 § 22. Tämän jälkeen hyväksyntäprosessi on kuitenkin keskeytetty ja perussopimukseen on tehty vähäisiä muutoksia.

Yhdyskuntavaliokunta käsittelee kokouksessaan [16.1.2024 § 4](#) asiakohdan HSL:n perussopimuksen päivittämisen valmistelusta. Päätöksessään yhdyskuntavaliokunta esitti, että HSL:n perussopimuksen muutosneuvotteluissa tuodaan Kauniaisten osalta esiin mm. seuraavat seikat:

- Kaikilla jäsenkunnilla tulee olla edustus HSL:n hallituksessa.
- Vuosittaisen toiminta- ja taloussuunnitelman lausuntoaikaa pidennetään syyskuun puoleenväliin.

Kauniaisten viranhaltijat ovat jatkokeskusteluissa tuoneet esiin nämä yhdyskuntavaliokunnan päätöksen mukaiset tavoitteet.

Perussopimuksen muutoksen sisältö

Perussopimuksen muuttamisen taustalla on kuntalain siirtymäsäännös (21.5.2021/419) ja perussopimuksessa on huomioitu kuntalain 8 luvun muutokset. Lisäksi esityksessä on poistettu perussopimuksen ja hallintosäännön päällekkäisyyksiä sekä tehty muita teknisiä päivityksiä. Perussopimuksen muuttamisessa on pysytty teknisissä seikoissa sekä jo vakiintuneiden käytäntöjen kirjaamisessa sopimukseen. Perussopimuksen muutos ei sisällä merkittäviä HSL:n toimintaan vaikuttavia muutoksia. Yhteenvedo esitetyistä keskeisistä muutoksista on **oheismateriaalina**.

Yhdyskuntavaliokunnan esiin nostama huomio siitä, että kaikilla jäsenkunnilla tulee olla edustus HSL:n hallituksessa, ei sisälly nyt käsiteltävänä olevaan perussopimuksen muutokseen. Kauniaisten viranhaltijat ovat välittäneet tätä huomiota sopimuksen valmisteluun, mutta asian on katsottu edellyttävän laajempia neuvotteluja jäsenkuntien välillä, eikä sen voida katsoa kuuluvan teknisten muutosten piiriin.

Kauniaisten kannalta olennaisia seikkoja perussopimuksen muutosehdotuksessa

Perussopimusehdotuksessa osoitetaan hallitukselle jatkossakin erittäin merkittäviä tehtäviä, kuten joukkoliikenteen palvelutarjonnan määrästä ja laadusta päättäminen sekä lippujärjestelmän periaatteista ja lippujen hinnoista päättäminen. Näillä päätöksillä on ratkaiseva merkitys kuntayhtymän toiminnan rahoitustarpeisiin. Perussopimuksen mukaan jäsenkunnat maksavat kuntayhtymälle kuntaosuutta, jolla katetaan kullekin jäsenkunnalle kohdistettujen kulujen ja tuottojen erotus.

Lisäksi todetaan, että hallituksen tehtävistä ja päätösvallasta määrätään tarkemmin hallintosäännössä.

Tilanteen ollessa tämä, Kauniainen ei katso voivansa varauksetta puoltaa esitettyä perussopimuksen muutosehdotusta, ja siihen sisältyvää ajatusta tai mahdollisuutta siirtää erinäisiä hallituksen tehtäviä perussopimuksesta HSL:n hallintosääntöön. Asiassa on merkittävä periaatteellinen ero, sillä perussopimuksen hyväksyy kunnan valtuusto, kun taas hallintosäännön yhtymäkokouksessa läsnä oleva kunnan edustaja. Ilman hallitusedustusta Kauniainen jää ilman tosiasiallista vaikutusmahdollisuutta kuntayhtymän päätöksenteossa ja pelkkään maksajan rooliin. Tilanne ei Kauniaisten näkökulmasta ole tyydyttävä. On huomattava, että HSL:n hallituksen käsittelemät asiat ja tekemät päätökset ovat luonteeltaan poliittisia, jolloin kaikkien jäsenkuntien päättäjien tulisi voida olla edustettuina niitä käsiteltäessä. Joukkoliikenne on vahvasti kuntopoliittikkaa, ja poliittiset päättäjät pystyvät eri tavalla vaikuttamaan poliittisissa keskusteluissa kuin asiantuntijaedustajat, jotka ovat yleensä poliittisesti sitoutumattomia virkamiehiä.

Perussopimuksen muutosehdotuksessa selostetaan hallituksen paikkajaon määräytyminen ja todetaan, että myös varajäsenillä on aina läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa edellyttäen, että hän on edustamansa kunnan ainoa edustaja. Tässä jätetään kuitenkin huomiotta ne kunnat, joilla ei ole edustusta hallituspaikoissa lainkaan. Tasapuolisuuden vuoksi kaikilla jäsenkunnilla tulisi minimissään olla asiantuntijaedustajan lisäksi nimetty poliittinen edustaja, jolla on aina läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa.

Yhdyskuntavaliokunnan toinen havainto siitä, että vuosittaisen toiminta- ja taloussuunnitelman lausuntoaikaa tulisi pidentää syyskuun puoleenväliin, on päivitetty perussopimuksen muutosehdotukseen siten, että jäsenkuntien on annettava lausuntonsa viimeistään 10. syyskuuta.

Kuntalain 55 §:n perusteella valtuusto on toimivaltainen päättämään perussopimuksen muuttamisesta. Kuntalain 57 §:n perusteella, kun HSL:n perussopimuksessa ei ole muuta määrätty, perussopimusta voidaan muuttaa, jos vähintään kaksi kolmannelta jäsenkunnista sitä kannattaa ja niiden asukasluvusta on vähintään puolet kaikkien jäsenkuntien yhteenlasketusta asukasluvusta.

Todettakoon kuitenkin, että pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (6.11.2009/829) mukaan Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien on hoidettava ko. lain 2 ja 3 §:ssä tarkoitetut tehtävät yhteistoiminnassa siten kuin siinä laissa säädetään. Lain 3 §:n mukaan pääkaupunkiseudun kuntien on hoidettava yhteistoiminnassa kuntien aluetta koskeva liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen suunnittelu, joukkoliikenteen liikennepalveluiden suunnittelu ja hankinta; ja joukkoliikenteen taksa- ja lippujärjestelmästä sekä taksoista päättäminen. Näitä tehtäviä hoitaa lain mukaan kuntayhtymä. Kuntalain mukaan kuntayhtymä perustetaan kuntien välisellä valtuustojen hyväksymällä sopimuksella. Koska pääkaupunkiseudun kunnat on laissa velvoitettu perustamaan kuntayhtymä ja hoitaa yhdessä tietyt tehtävät, on vaikea kuvitella tilannetta, että joku perustajakunnista ei olisi uuden perussopimuksen allekirjoittajana. Näin ollen kaupunki katsoo, että perussopimuksesta tulisi neuvotella uudelleen, joko tässä vaiheessa tai – koska kuntayhtymän nykyinen perussopimus ei ole kuntalain vuonna 2021 tulleen muutoksen mukainen – erikseen välittömästi käynnistettävissä jatkoneuvotteluissa.

Kaupunginhallitus:

Valtuusto päättää

1. esittää HSL:n hallitukselle seuraavaa lisäystä perussopimukseen: kaikilla jäsenkunnilla on oikeus nimetä hallitukseen asiantuntijaedustajan ohella poliittinen edustaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus, mikäli kunta ei paikkajaan perusteella muuten saa edustustaan hallitustyöskentelyyn,

2. hyväksyä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen muilta osin liitteenä olevan sopimuksen mukaisesti.

Siltä varalta, että HSL:n hallitus katsoo, että em. jäsenkuntien tasa-arvoisen kohtelun mahdollistava lisäys perussopimukseen ei ole suoraan tehtävissä, valtuusto päättää

1. että Kauniaisten kaupunki edellyttää jatkoneuvottelujen käynnistämistä välittömästi, tavoitteena, että kaikilla jäsenkunnilla on hallituksessa poliittinen edustaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus,

2. hyväksyä Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen liitteenä olevan sopimuksen mukaiseksi.

Lisäksi valtuusto valtuuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan edellä selostetun mukaisen perussopimuksen ja tekemään siihen tarvittaessa teknisiä ja vähämerkityksellisiä muutoksia.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Esitetty perussopimus

Oheismateriaali:

Nykyinen perussopimus
Yhteenvedo esitetyistä keskeisistä muutoksista

Jakelu:

Sopijaosapuolet
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL